

Kmetijski list

Glasilo „Samostojne kmetijske stranke za Slovenijo“.

Izhaja vsak četrtek.

Naročnina:

celoletno K 25.—
polletno » 13.—
Posamezna številka » 1.—

**Kmet, pomagaj si sam,
in svoje stališče v državi
uravnaj si sam!**

Inserati:

1 mm inseratnega stolpca stane za:
malo oglase K 1.—
uradne razglase » 1.50
takratne » 3.—

Uredništvo in upravnništvo lista je v Ljubljani na Miklošičevi cesti št. 16.

Občni zbor Kmetijske družbe.

Dne 20. maja se je vršil občni zbor Kmetijske družbe za leto 1919. kot nadaljevanje dne 30. decembra l. l. neuspešnega in zaključenega občnega zbora.

Naši pristaši so takoj po otvoritvi protestirali da se ta občni zbor pravzaprav ni pravilno sklical, kajti lanski občni zbor je predsednik prošt Kalan zaključil, zato se sedanjega ne more smatrati za nadaljevanje.

Gospod prošt tega protesta ni hotel slišati.

Naš tovariš Majcen je protestiral proti temu. da se dovoljuje udeležba občnega zbora neupravičenem, t. j. nedelegatom. Tudi to se ni hotelo slišati.

Izjavo tovariša Medena glede nepravilnega sklicanja tega občnega zbora je prošt Kalan enostavno pretrgal.

Tovariš Ažmar je dokazal, da sta prišla na ta občni zbor kot delegata župnik in še nek možak z Ribnega (bila sta tudi dne 30. decembra l. l. navzoča), katerih podružnični občni zbor ni v to pooblastil, ampak sta se sama določila za delegata. Pred vrati pa sta čakala prava, od občnega zbora podružnice določena delegata s predpisanimi poverili v rokah. Vstop je bil dovoljen župniku in njegovemu možu, upravičenima in izvoljenima delegatoma pa se je vstop v dvorano prepovedal. Seveda sta oba samozvanca pri vseh točkah glasovala in tudi volila. Prošt Kalan se je na vso moč potegoval za oba neupravičena navzoča klerikalna samozvanca in se na proteste ni hotel ozirati.

Predvolitvijo je občni zbor naknadno odobrila zvišanje udnine na 16 kron, sklepanje glede še nadaljnega zvišanja udnine za leto 1920. se je pa na zahtevo naše stranke odložilo na prihodnji občni zbor, ki bo v jeseni in katerega se bodo udeležili tudi bratje Stajerci, Korošci in Prekmurci.

Nato so se vršile volitve z glasovnicami. Med volitvijo smo prijavi nešteto slučajev, ko so klerikalni delegati neupravičeno volili, a predsednik Kalan je ostal gluha za vse. Voli vsak delegat poimensko, nadomeščati ga ne sme nihče in vendar so naši spoznali, da je prišel namesto umrlega klerikalnega delegata Josipa Pavlija od Sv. Križa volit njegov brat Franc Pavli. Dasi je to dejanje kaznivo, je vendar predsednik Kalan kljub našim protestom dovolil, da Pavli voli in da se njegov glas šteje med veljavne. Na naše proterte se absolutno ni hotel ozirati. Volitev je izpadla tako, da je dobil klerikalni predsedniški kandidat (Jan) 130 glasov (z vsemi neveljavnimi glasovi vred; lansko leto 150 glasov, torej sedaj 20 glasov manj), naš kandidat Gustav Pirc pa 66 glasov.

Pripomniti moramo, da se je vršil ta občni zbor v navzočnosti starih delegatov, ki so bili izvoljeni od podružnic že spomladi leta 1919. Zastopani sta bili 102 podružnic s 190 delegati.

Klerikalni podpredsedniški kandidat (prošt Kalan) je dobil 131 glasov, naš (Franc Demšar)

pa 64. Klerikalni odborniki (pet po številu) so dobili 131, naši pa 65 glasov.

Izpremenjena pravila, tičočna se razširitve družbinega delokroga na vso Slovenijo, so se odobrila.

Ker na zadnjem občnem zboru ni bil prijavljen predlog, po katerem bi se smeli voliti podružnični delegati za jesenski občni zbor na podstavi števila udov po stanju z dne 30. junija t. l. (po pravilih se ima to zgoditi po stanju z dne 31. marca), zato smo bili mi proti temu. Za tak sklep je potrebna dvetretjinska večina. Pri glasovanju so dobili klerikalci 76 glasov, mi pa 50. Kljub temu tedaj, da klerikalci niso imeli dvetretjinske večine, je novi predsednik Jan označil glasovanje, izvršeno z navadno večino, za sprejeto, kar je proti družbenim pravilom.

Naši delegati so potem ožigosali nepravilno postopanje funkcionarjev med tem občnim zborom in ugotovili, da to postopanje ni pošteno. Ko so še drugi naši pristaši prosili za besedo, da protestirajo proti nasilju, jim jo novi predsednik kratkomalo ni dal, pač pa hitro občni zbor zaključil. To postopanje je prostaško in odkrito povemo, da v Janu nismo našli tistega moža, kot smo si ga predstavljali. Naše simpatije, ki smo jih gojili zanj, četudi je pri „Kmetijski zvezi“, so se znatno ohladile, ko smo videli, kako pristransko in kako nasilno nastopa, česar od pravega kmeta nismo pričakovali. Je imel pač tak ukaz!

Klerikalna moč je znatno padla tudi pri Kmetijski družbi.

Klerikalci in draginja.

Ko so v deželi in parlamentu prevzeli politiko in gospodarstvo v svoje roke klerikalci, je takoj začela naraščati draginja.

Vse potrebščine, ki jih kmet nujno rabi, so dosegle gorostasne cene. Vse je postalo pet- do desetkrat dražje.

Ko so se začela klerikalni vladi majati tla pod njenimi skrivljenimi nogami, je tudi draginja začela poenjajati. Tudi oblačilno blago postaja znatno cenejša.

Klerikalci kot največji kapitalisti in ljudski zajedalci pač niso sposobni, da bi ljudstvu kaj pomagali, ker oni so zato tu, da ljudstvo izsesavajo.

Klerikalne zadrage so po dragi ceni preskrbeli s pšenico in z drugimi stvarmi, da jih prihranijo za agitacijo ob volitvah in jih ljudstvu, ki so ga za to hoteli sestradati, pač po groznih cenah vržejo v lačna usta. Seveda so si sami izkopal svoj grob. Nabavili so agitacijske pšenice in moke na stotine vagonov in vse porinili za dober profit zadrugam. Sedaj so cene pšenice padle že na 2 K 50 v, zadrage pa imajo pšenico po 10 do 12 K kilogram.

Kmetje, ki ste člani klerikalnih zadrug in konsumov, ki ste na vse kimali, kar so vam gospodje ukazovali, zavedajte se, kako drago

boste plačevali klerikalno polomijo! Izpreglejte vendar, da se vaši laži-odrešitelji samo zato vrtijo okoli vas, da vas morejo izsesavati! Ali se vam nočejo odpreti oči?

Marsikateri kmet, ki je še tako neumen, da gre klerikalni gospodi na lim, bo menda vendar sedaj izpregledal.

Bežite od svojih klerikalnih krvososov, dokler je še čas, dokler vas ne spravijo na beraško palico! Ali ne vidite, da niso nič boljši kot najhujši židje? Bojte se jih bolj kot volkov! Mislite vendar samostojno, s svojo glavo!

Kmetijska stranka na Danskem.

Koncem meseca marca letošnjega leta je bila Danska v težki notranji krizi. Vse je mislilo, da je kralj doigral svojo vlogo ter da se vzpostavi republika.

Ljudstvo je zahtevalo novo nevtralno ministristvo, ki naj bi izvedlo volitve po novem načinu.

Izid volitev, ki so bile v mesecu aprilu, je presenetil svet, ker se je pričakovalo, da bodo radikalci in socialni demokratje sijajno zmagali. A zgodilo se je drugače.

Kmetijska stranka, ki je dobila 76 poslancev, je sedaj najmočnejša stranka v kraljestvu. S kmeti združena obrtniška stranka je dobila štiri poslance (prej je imela enega). Stranke, ki so podpirale kralja, so narasle za 13 mandatov, t. j. obrtniška za tri, kmetijska pa za 10 mandatov.

Strašen poraz so doživeli radikalci, ki so imeli prej 33 poslancev, a sedaj je padlo njih število na 17. Socialni demokratje so pridobili tri mandate, tako da imajo sedaj 42 poslancev.

Kmetje in obrtniki imajo skupaj 80 poslancev, radikalno-socialistična skupina pa 59 poslancev.

Vlada je torej v rokah kmetijske stranke.

Strankine vesti.

Združitev obrtnikov s kmeti.

Na podstavi predidocih temeljitih razgovorov in zadevne odobritve našega izvrševalnega odbora se je dne 20. maja izvršila spojitev „Samostojne gospodarske obrtniške stranke“ s „Samostojno kmetijsko stranko“.

Naš program že itak poudarja najtesnejše prijateljsko razmerje z obrtniškim stanom. Prav tako določbo vsebuje z ozirom na kmetski stan tudi program obrtniške stranke.

Polnomočniki obrtniške stranke so popolnoma pristali na naš program in so na našo zahtevo še posebej poudarili sedmo, t. j. versko, točko našega programa.

Za bodoče tedaj odpade program obrtniške stranke, odpade tudi ime „Samostojna gospodarska obrtniška stranka“ in ostane odslej ime „Samostojna kmetijska stranka“ kot skupni naslov, kajti od dneva spojitve se smatrajo sploh

vsi interesi obeh stanov kot skupne zadeve SKS. Obrtnikom je priznana v naši stranki dogovorjeno zastopstvo, v „Kmetijskem listu“ pa dobe za priobčevanje stvari, ki se tičejo zlasti obrtnikov, poseben prostor pod zaglavjem „Obrtnik“. Vsled združitve in spojitve z nami imajo obrtniki seveda tudi pravico, da postanejo člani „Ekonom“ in se ga lahko poslužujejo tudi pri skupnih nabavah.

S to spojitvijo se je zgodilo, kar je čisto naravno. Dva najsorodnejša in najboljša delovna stanova v deželi sta se tudi politično združila v enotno politično stranko, v kateri bosta skupno nastopala za uresničenje svojih stanovskih zahtev.

Slovenskim obrtnikom čestitamo, ker so se pridružili naši stranki in tako okrepili svojo in našo politično moč, ki odslej predstavlja skupno moč.

Saj pa tudi med kmetom in obrtnikom itak ni razlike. Vsak obrtnik na deželi je tudi kmet in skoraj vsak kmet vsaj deloma obrtnik. Sicer pa spadajo v našo stranko vsi prebivalci z dežele. Vsi obrtniki v našo stranko!

Združeni gremo krepko v boj za Staro Pravdo!
Načelnništvo SKS.

Obrtniki so imeli svojo obrtniško stranko. Dne 20. maja pa so se združili z nami in odslej obstoja za oba stanova samo „Samostojna kmetijska stranka“.

Obrtnikom čestitamo, da so se nam pridružili in s tem ojačili svojo in našo politično moč. Naše stališče napram obrtnikom je kakor že od vsega začetka: tesno prijateljstvo.

Obrtnike sprejemajte odslej povsod svobodno tudi kot člane v krajevne odbore in prvoizročite, da bodo z vneto delali za našo skupno stvar.

Tisti obrtniki, ki še nimajo našega lista, naj ga naroče!
Tajništvo SKS.

Pokrajinske vesti.

(Odstop pokrajinske vlade?) Minister Davidovič je baje pozval deželno vlado za Slovenijo, naj odstopi. Nova vlada se sestavi v tistem razmerju, kakor je sestavljeno ministrstvo. Mesto podpredsednika se opusti.

(Pri „Domoljubu“ so začeli štediti s papirjem.) Ker so v zadnji številki prinesli samo pet notic proti našemu listu in naši stranki. Novega ali zanimivega ni v teh noticah ničesar, razun novice, da samostojni kmetje ponekod prestopajo h komunistom „vsled zabavljanja v našem listu na duhovnike“. Nismo vedeli, da so komunisti tako goreči verniki in zaščitniki duhovnov. Sicer pa naš list še ni z besedico omenil nobenega duhovnika, ki ni napadal naše stranke. Potemtakem se le branimo proti napadam, ker še črvič se zvija, ako ga hočemo pohoditi.

(Razkol v demokratiški stranki) je postal očividni, ker začne takozvano levo krilo v tej stranki kmalu izdajati svoje glasilo, dnevnik „Jutro“.

(Koritarstvo.) Gospodje, ki danes predstavljajo našo vlado, se krčevito drže svojih stolčkov. Vsaj uživajo mastne plače, ne delajo pa itak nič. Glavno njih delo je, da spravijo čim več mogoče svoje žlahte in svojih prijateljev na mastne sedeže, ali kakor se pravi, h koritom. Sedanji predsednik deželne vlade dr. Brejc je že enkrat skušal spraviti svojega prijatelja, znanega goriškega klerikalnega agitatorja dr. Breclja, po poklicu otroškega zdravnika, v državno službo, a spodletelo mu je. Ni pa odnehal in sedaj se mu je posrečilo. Dr. Breclj je postal načelnik invalidskega odseka pri poverjeništvu za socialno skrbstvo in se mu je, dasi doslej sploh ni bil v državni službi, prisodila plača petega činovnega razreda (dvornega svetnika) in to — krkor pri klerikalnih drugače sploh misliti ni — brez vsakega razpisa. Mi ne vemo, ali je res potrebno, da opravlja to službo otroški zdravnik, vendar mislimo, da bodo vedeli to najbolje ubogi invalidi. Gotovo pa je, da bi službo opravljal prav lahko kak uradnik devetega činovnega razreda in bi s tem bilo državi prihranjenih najmanj 60.000 K na leto. A kaj to mar klerikalni gospodi; naj le kmet plača, samo da se ona dobro masti. Klerikalne „Kmetijske zveze“ s svojim „Lažiljubom“

bodo že poskrbele, da bo kmet lepo tih po načelu: „plačaj in molči!“, ki je geslo KZ.

(Obvezni polletni tečaj na državni podkovski šoli v Ljubljani) se prične dne 1. julija. Za vstop v tečaj je vložiti na vodstvo državne podkovske šole v Ljubljani do dne 15. junija prošnjo ter ji priložiti: 1.) rojstni in krstni list, 2.) domovinski list, 3.) zadnje šolsko izpričevalo, 4.) učno izpričevalo, 5.) ubožni list in 6.) npravnstveno izpričevalo. Pouk na podkovski šoli je brezplačen. Učenci dobivajo redno državno podporo ter imajo prosto stanovanje v zavodu, skrbeti pa morajo sami za hrano in potrebne učne knjige. Poleg podkovstva se poučuje tudi ogledovanje klavne živine in mesa.

(Mesarji v Ljubljani in okolici) so si ustanovili na binkoštni ponedeljek „Nakupovalno in razpečevalno zadrugo za klavno živino“.

(Odškodnine porotnikom.) Porotniki, ki so oddaljeni od porotnega sodišča nad 7½ km, dobe povrnjeno enkratno vožnjo po železnici (3. razred), ali pa 2 K 50 v od kilometra, ako ni železnice. Nadalje dobe za hrano in stanovanje po 40 K na dan.

(Za upravna svetnika južne železnice) sta imenovana tovarnar Dragotin Hribar in dvorni svetnik pl. Šuklje. To sta prva Slovenca v upravnem svetu, kar obstoji južna železnica.

(Odkritje dr. Krekovega nagrobnega spomenika) se vrši slovesno dne 30. t. m. ob 11. dopoldne na ljubljanskem pokopališču pri Sv. Križu.

(Umrli je) v Celovcu maršal Svetozar Boroevič, nekdanji zapovednik na soški fronti.

(1000 jugoslovanskih ujetnikov) se kmalu vrne iz Sibirijske. Prepeljejo jih angleške ladje iz Vladivostoka.

(Velike množine usnja zaplenjene.) Urad zoper verižnike je zaplenil tovarnarju Karlu Polaku v Trziču štiri vagone skritega usnja. Zaplenjeno usnje cenijo na šest milijonov kron. Sedaj nam je jasno zakaj ni nikjer usnja. Kdor ne plača zanj divje pretiranih verižniških cen, sploh do njega ne pride.

(Nahujskani in zapeljani kmetje iz Vinice,) ki so lansko spomlad uprizorili republikansko, protidrjavno pobuno, so bili pretečeni teden pred ljubljanskim sodiščem. Štirje so bili obsojeni, eden celo na tri leta strogega zaporja. Glavni provzročitelj se je skrnil. Vsi obtoženi so bili člani „Kmetijske zveze“.

(Iz radovljiškega okraja) se nam kmetje pritožujejo, da še danes niso dobili nikake odškodnine, ker jim je lani meseca avgusta toča uničila prav vse pridelke. Občinske komisije so škodo takoj precenile ter je bilo obljubljen, da se davki odpišejo ter dobijo prizadeti vsaj po zmerni ceni žito in druga živila. Letos meseca sušca se je razglasilo, naj se prijavijo prizadeti posestniki pri županstvih, da dobijo semensko žito, toda še danes čakajo zaman. Obupani posestniki prosijo in rotijo poverjenika za kmetijstvo, naj izposluje pomoč. Vsaj nekaj semenske ajde jim naj priskrbi. Najhuje prizadete občine so bile: Ovsiše, Ljubno, Mošnje, Predtrg, Begunje, Lesce, Breznica, Gorje in Koroška Bela.

(Prusko vojaštvo na Gorenjskem) je napravilo pred poltretjim letom ogromno škodo kmetovalcem na polju, travnikih, poslopijih, posebno pa na sadnem drevju. Škodo je dosegla vojaška komisija pod vodstvom majorja Guzela ter se je obljubilo, da dobe vsi škodo povrnjeno. Dosedaj pa sta dobili škodo povrnjeno le občini Mošnje in Ljubno. — Kje leži denar za ostale občine?

(Avtomobilske vožnje po Dolenjskem in Koroškem) se kmalu zopet uvedejo. V ta namen se snuje na predlog Jadranske banke delniška družba z osnovno glavnico 2 milijonov kron. Avtomobili bodo prevažali tudi pošto in tovore.

(Velika manifestacija pred vratmi Celovca.) V nedeljo dne 6. junija 1920. priredi krajevni odbor Narodnega sveta v Žrelcu veliko manifestacijsko slavnost s pomladansko veselico. To mora biti manifestacija vsega jugoslovanskega naroda in to prav sedaj pred ljudskim glasovanjem in tik pred Celovcem. Sodelovali bodo: pevski zbor mariborske „Glasbene Maticice“, vojaška godba, razna telovadna, pevska in kulturna društva iz vse Slovenije. **Vozili bodo posebni vlaki in sicer na progah:** 1.) Ljubljana-Jesenice-Svetna vas-Vetrinj s priključkom iz Blač in Borovelj; 2.) Židani most-Celje-Maribor-Grabstanj (v Dravo-

gradu se temu vlaku priključi posebni vlak iz Celja). — **Pridite v narodnih nošah! Kmetje, delavci, na svidenje dne 6. junija!** Na šestega junija dan — Celovec naj vidi, — Da naš je in bo Korotan! — Zato pa le v Žrelce vsak Jugoslovani!

(Toplice Laško) so prodane neki zagrebški družbi, v kateri je baje večina Židov, za pol milijona kron. Sedaj prezidavajo vsa poslopja, kar bo veljalo okrog tri milijone kron.

(Jarenina.) Občine Jarenina, Pesniški dvor, Vukovski dol, Polička vas in Kaniža so imenovale gg. generala Maistra in okrajnega glavarja drja. Lajnsiča svojima častnima članoma z ozirom na nevenljive zasluge, ki sta si jih imenovana stekla za obmejne Slovence ob usodepolnih zgodovinskih dneh.

(Iz St. Lenarta v Slovenskih goricah) nam poročajo, da so orožniki zaplenili trgovki Z. pri Sv. Benediktu 400 kg masti, ki jo je hotela po verižniških cenah iztihotapiti v Nemško Avstrijo. Ista trgovka je tudi sladkor in petrolej, namenjen domačemu prebivalstvu, prodajala tihotapcem. Trgovka se je po notarju Stupici pritožila na okrajno glavarstvo. Sedaj se zadeva mečka toliko časa, da bo mast pokvarjena, revni sloji pa jedo nezabeljeno. O tem notarju se tudi poročajo čudne reči. Nekdaj je bil liberalcelec, potem nemškutar, med vojsko strasten ovaduh, danes pa je steber „Slov. ljudske stranke“ in njen agitator. Bivši sodni oficial v St. Lenartu nemškutar Uregg je bil izgnan v Avstrijo zaradi hujskanja proti naši državi in osumljen vohunstva. Njegovo posestvo je prišlo pod nadzorstvo. Sedaj pa se „katoliški“ odvetnik dr. Veble silno peha, da ga reši nadzorstva. Uregg pa se neovirano spreha po trgu. A klerikalna stranka si še upa očitati Samostojni, da zbira okrog sebe bivše nemčurje.

(Od Sv. Antona v Slovenskih goricah) smo dobili daljši dopis o rogoviljenju kaplana Kotnika. Nam se zdi oseba preneznatna, da bi se ž njo obširno bavili. Ako je prišel iz samostana pri Sv. Trojici ponoči pijan domov ter pred cerkvijo kričal na korajžo ter klatil razne svinjarije, naj bi ga bil nočni čuvaj poškopil z mrzlo vodo. Sicer pa je stvar g. župnika, da prepove kaplanu delati javno pohujšanje. Ako grozi kaplan škofu, da bo raje kolar proč vrgel, kakor se pustil prestaviti, menda ž njim tudi katoliška cerkev ne izgubi preveč. — Dopisnike prosimo, naj se ne pečajo preveč s posameznimi osebami, ker imajo gotovo dovolj bolj hvaležnega in poučnega gradiva za našo stanovsko osamosvojitve. Sicer pa nas veseli, ker nam dopisnik poroča, da se ideja naše SKS. čimdalje bolj širi med ljudstvom in da se ljudstvo zanima za naš list.

Politični katekizem.

Kdo načeljuje deželni avtonomni upravi?

Deželni avtonomni upravi (prej v Avstriji) načeljuje deželni maršal ali deželni glavar, ki ga imenuje navadno vladar na predlog osrednje vlade. (Beseda avtonomija je grškega izvora. „Autos“ pomeni „sam“, „nomos“ pa „zakon“, kar je tolmačiti nekako kot „sebizakonodaja“ ali, boljše „samouprava“.)

Ali moreta biti v deželi dve upravi?

Da! Prej v Avstriji smo imeli n. pr. državno upravo (vlado) z deželnim predsednikom, odnosno cesarskim namestnikom za vsako deželo. Posebej pa smo imeli še deželno upravo. Deželni zbor, odnosno odbor, je predstavljal nekakšno deželno (avtonomno) vlado.

Ali je dobro, da sta v deželi dve upravi?

Glede tega vprašanja so ravno v naši Jugoslaviji mnenja različna. Nekateri so proti dvojni upravi, drugi zopet za dvojno upravo. Če pa pogledamo stvar z gospodarskega in s kulturnega stališča z ozirom na današnje stanje, moramo reči, da je dvojna uprava — umestna.

Zakaj je dvojna uprava umestna?

V naši Jugoslaviji je ljudstvo v raznih pokrajinah na različni stopnji izobrazbe in omike, ker ima različno vpeljane in obiskovane šole in različno razvito gospodarstvo, zlasti kmetijstvo, dalje ker si ljudstvo v raznih pokrajinah različno tolmači zakone in posebno različno pojmuje

pravosodstvo. Istotako so dela za gospodarski napredek v raznih pokrajinah različna. Različno so urejene tudi davčne zadeve i. dr. (Mi Slovenci n. pr. smatramo tudi na deželi električno luč za potrebno, dočim se jo v nekaterih pokrajinah smatra za razkošnost.)

Zaradi vsega tega je načeloma umestna in opravičena deželna samouprava (avtonomija) poleg državne uprave, kajti naprednejše pokrajine bi v svojem razvoju in napredovanju občutno trpele, ako ne bi imele pokrajinske ali deželne samouprave, ker bi v tem primeru morale korakati skupno z zaostalejšimi pokrajinami, odnosno morale bi toliko časa čakati, da bi se povzpele zaostalejšje pokrajine na njih stopinjo.

Delna samouprava pospešuje tudi tekmovanje posameznih pokrajin v njih stremljenju za vsestranskim napredkom, kar je dobro in koristno za celokupno državo.

Kako je sestavljena državna pokrajinska uprava?

Državna pokrajinska uprava (deželna vlada) je sestavljena na podoben način kakor osrednja državna vlada. Predseduje ji sedaj v Sloveniji deželni predsednik (na Hrvaškem ban itd.). Njen delokrog obseza več poverjeništev, ki jim načelujejo poverjeniki.

Politične vesti.

(Regent in nova vlada.) Pri zaprisegi novih ministrov je govoril regent Aleksander odkrito in dobrohotno kot skrben oče države. Izrekel je upanje, da bo novo ministrstvo delovalo v popolni slogi ter imelo pred očmi le koristi naroda. Vlada naj čim prej izdela novo ustavo ter pripravi volitve, da bo že enkrat konec sedanjemu začasnemu stanju. Pri tem delu bo našla vlada pri regentu vedno popolno podporo. Vimenu ministrov je odgovoril predsednik Dr. Vesnić, da bo nova vlada napela vse sile, da izpolni zahteve prestola in naroda.

(Kakšne naloge čakajo novo vlado?) Glavna naloga so volitve, ker le nove volitve v parlament rešijo državo sedanjih zmed. Druga naloga je skrb za splošno varnost v državi. Tretja nujna in važna točka pa je agrarna reforma. Ako se ta ne izvede kmalu in pravično, se je bati posebno v Bosni nemirov.

(Narodno predstavništvo) se je odgodilo dne 19. do dne 26. t. m.

(Za zborovalno svobodo) je posredoval v ministrskem svetu novi minister dr. Kukovec. Ministrski svet je sklenil, da se razveljavi od pokrajinskih vlad izdana prepoved zborovanj.

(Socialni demokratje so doigrali.) Pri sestavljanju koncentracijskega ministrstva se niso ozirali na socialiste, ker so vse glavne stranke prepričane, da so socialisti brez moči, ki imajo le generale brez vojske. Najbolj so socialisti zaigrali s svojimi komunističnimi nasilstvi. Tudi pri preosnovi naše pokrajinske vlade ne bodo prišli socialisti demokratje v poštev.

(Nevolja proti papežu na Primorskem.) Ni dovolj, da je odstavit papež v Trstu slovenskega škofa dr. A. Karlina ter poslal na njegovo mesto zagrizenega Italijana, poslal je sedaj tudi na Reko višjega duhovnika, ki je z D'Annunziem enakih nazorov. Baje ima ta odposlanec nalogo, da odcepi Reko od senjske škofije ter ustanovi na Reki laško škofijsko stolico. Hrvatje in Slovenci groze vsled tega s prestopom v pravoslavje.

(Nemci plenijo naše blago.) Državni urad za finance na Dunaju je zaplenil več vagonov petroleja in bencina, namenjenega iz Poljske v Slovenijo.

(Avstrijski denar brez vrednosti.) V dunajskem parlamentu je izpovedal nedavno neki poslanec, da v Švici ni mogel dobiti za 500 kron niti skodelice črne kave, ker tam avstrijskega denarja sploh več ne sprejemajo. Na to naj bi pomislili tisti Korošci, ki poslušajo sladke vabe, mereče na to, da bi glasovali za pripadnost k Avstriji.

(Naši stavbni delavci na Francoskem.) V rani spomladni je francoska vlada naprosila našo vlado, naj pošlje na Francosko 2000 stavbenih delavcev. Takrat je naše ministrstvo za socialno politiko prošnjo odbilo. Sedaj pa, ko vidi vlada, da se pri nas skoraj nič ne zida, je dovolila odhod 2000 delavcev na Francosko.

(Novo ministrstvo na Češkem) je sestavljeno tako, da imajo socialni demokratje sedem ministrov (med njimi tudi ministrskega predsednika Tusarja), kmetijska stranka štiri ministre (Švehla notranje zadeve, Malypetr poljedelstvo, doktor Šrobar (Slovak) zdravstvo, Stanek pošta).

(Zaslepljeni Poljaki.) Poljaki so dosegli svojo svobodno državo, toda podobni so staremu skopuhu, ki še vedno grabi premoženje ter se ne boji niti mejnikov prestavljanja. S svojo pohlepno vojsko napram Rusiji so zaigrali zadnje simpatije ostalih Slovanov. Ta vojska pa jih lahko spravi tudi na rob gospodarskega propada. Prav malo sveta imajo letos obdelanega, to pa poglavitno zaradi tega, ker nimajo konj, ki jih je skoraj vse pobrala vlada za armado. Par konj velja že do 80.000 kron. Šele glad in pomanjkanje bosta morda Poljake streznila.

(Ameriški Jugoslovani Wilsonu.) V imenu 800.000 v Ameriki živečih Jugoslovanov je posebna deputacija izročila predsedniku Wilsonu obširno spomenico v Jadranskem vprašanju.

(Barantije za Albanijo.) Vrhovni svet je izročil protektorat nad Albanijo Italiji, čeravno so Albanci proti takemu varštvu. Vse vojaštvo, orožništvo in uradništvo je italijansko.

(Novo italijansko ministrstvo) je zopet sestavil Nitti, ki mu je tudi predsednik, zunanji minister je Scialoja, minister za nove (odrešene) pokrajine pa Lapegna.

Obrtnik.

●Kakor je razvidno iz „Strankinih vesti“, smo se 20. maja obrtniki, združeni v SGOS., združili s kmeti, kot nam najsorodnejšim stanom, v skupno stanovskopolitično „Samostojno kmetijsko stranko“, v kateri bomo skupno nastopali za skupne stanovske koristi.

Vsem obrtnikom, ki niste že doslej bili pristaši obrtniške ali pa pristaši kmetijske stranke, kličemo: „Vstopite takoj v našo sedaj skupno „Samostojno kmetijsko stranko“!“

Naročite vsj „Kmetijski list!“

Agitirajte povsod in krepko pomagajte pri organizaciji s čim večjim razširjanjem „Samostojne kmetijske stranke“.

Ako potrebujete navodil, se obrnite na tajništvo SKS, v Ljubljani.

V boj za Staro Pravdo!

„Ekonom.“

Občni zbor „Ekonom“ se še ni mogel sklicati vsled tega, ker še niso zaključeni računi dosedanjega prometa. Takoj, ko se bo to vredilo, skličemo občni zbor ter predložimo bilanco.

Pripravljalni odbor.

Gospodarstve in gospodinjstvo.

(Bankovci se še lahko zamenjajo) dne 30. in 31. maja ter dne 1., 2. in 3. junija, ako so pravilno kolkovani. Zamenjavo izvrše izključno finančna deželna blagajna v Ljubljani in vsi davčni uradi.

(Kmetijska šola na Grmu) priredi meseca junija dva dvodnevna kmetijska tečaja, in sicer vinogradniškega dne 7. in 8. junija ter čebelarškega dne 11. in 12. junija. Pouk, ki se prične vsakokrat ob devetih, bo pri obeh tečajih združen s praktičnim razkazovanjem. Kdor se želi udeležiti tečajev, naj se priglasi po dopisnici pri ravnateljstvu državne kmetijske šole na Grmu pri Novem mestu, in sicer za vinogradniški tečaj do dne 1. junija ter za čebelarški tečaj do dne 8. junija. Revnejšim udeležencem tečajev da ravnateljstvo v omejenem številu prenočišča na razpolago.

(Bikov za pleme) ima večje število Vnovčevalnica za živino in mast v Ljubljani. Kmetovalci jih lahko dobe po primernih cenah.

(Gospodarski svet brez kmetov.) Protić-Koroščeva vlada je pred svojim odstopom ustanovila takozvani „Gospodarski svet“ (Privredni svet), ne da bi bila vprašala za svet tozadevne korporacije. Gospodarski svet bo imel daleko-

sežne pravice. Štel bo 44 članov, od teh jih imenuje 15 trgovinski minister na svojo pest, 15 pa izmed oseb, ki jih predlagajo razne gospodarske korporacije (zveze kmetijskih in konsumnih združenj), a 14 članov tvorijo razni ministrski uradniki. Ali naj mar ta vsiljeni „Gospodarski svet“ nadomestuje tudi zahtevano „Kmetijsko zbornico“?

(Dražji sladkor.) Češki pridelovalci sladkorne pese so zvišali ceno letošnji žetvi od 15 na 30 K za metrski stot. Seveda se bo vsled tega tudi sladkor znatno podražil. Lani je Čehoslovaška izvozila sladkorja 2 milijona 828 tisoč 990 metrskih stotov, letos bo imela čez 3 milijone metrskih stotov za izvoz.

(Modro galico) je začela izdelovati državna cinkarna v Celju. Vsák dan je izdelala do pol vagona. Baker za galico prihaja iz Srbije. Kilogram galice velja 30 K.

(Zakaj ni cementa?) V Trbovljah in Zidanem mostu imamo tovarni za prvovrstni cement. Tovarna v Zidanem mostu lahko izdela mesečno 180 vagonov cementa, a naročila so še dosti višja, toda ker ne dobiva potrebnega premoga, zato počiva tovarna že drugi mesec. Na dan potrebuje tovarna 15 ton premoga.

(Carina na izvoz vina.) Kakor čitamo v „Uradnem listu deželne vlade za Slovenijo“, je osrednja vlada v Beogradu z naredbo z dne 16. aprila t. l. vpeljala izvozno carino na vino, ki je bilo doslej carine prosto. Carina je zelo visoka, to je štiri krone za liter. Ker imamo v Jugoslaviji veliko nadprodukcijo vina, je umevno, da bo ta carina na cene vina pri nas, zlasti na Štajerskem, odkoder se znatne množine vina izvažajo v Nemško Avstrijo, zelo neugodno vplivala. Cene vina, ki so začele že padati, bodo padle gotovo še bolj, medtem ko se cena galice in vseh vinogradniških potrebščin čim dalje bolj dviga. Ugotavljamo, da je bila iz Slovenije udeležena v vladi, ki je izdala to naredbo, edinole „Slovenska ljudska stranka“, ki je celo zasedla mesto kmetijskega ministra. Tako torej štiti pokroviteljca naših „Kmetijskih zvez“ kmetijske koristi. To si je treba dobro zapomniti, ko bodo zopet gospodje klerikalci na shodih imeli polna usta besed, kako znajo varovati koristi našega kmeta. Tudi na svezje sadje in vse kmetijske proizvode sploh se je vpeljala znatna carina. Tako zna štiti koristi kmeta stranka, ki hoče biti privilegirana zastopnica kmetijskega ljudstva. Kmetje, ne dajte se več mamiti z lepimi besedami, kajti dejanja govore, da se gospoda laže in dela le v vašo škodo!

(Cena krompirja) je padla ponekod že na 1 K 50 v.

(Cene pitanim svinjam so močno padle) v Slavoniji. Pričakovati je, da bo tudi mast cenejša.

(Naglo padanje cen koruzi in pšenici.) V Banatu velja en kilogram pšenice 6 K, v Mitrovici pa celo samo 2 K 40 v. Med verižniki je zavladal velik strah, ker imajo še velike zaloge, ki so jih nakupili po dosti višjih cenah. Zatrjuje se, da imajo v Banatu tudi kmetje še dosti večje zaloge koruze in pšenice, kakor je potrebujejo do žetve.

(Letošnja žetev) obeta biti po celi Jugoslaviji tako obilna, kakor redko katera dosedaj. Posebno krasno kaže ozimina, le škoda, da se je zaradi neugodne jeseni premalo nasejalo. Zato pa so kmetovalci na jugu posejali posebno mnogo koruze, ki se vsled toplega in dovolj vlažnega vremena lepo razvija. Seveda lahko koruzi še škoduje suša ali neugodna jesen. Vsled prepovedanega izvoza in dobro obetajoče žetve je začela cena žitu, ki ga imajo večinoma le še špekulantje, naglo padati. Celu v Ljubljani se že dobi bela moka na debelo po 8 K. Toda bati se je preobrata, ko bo začela delovati Ninčičeva druga. Ponekod v Slavoniji, Banatu i. dr. že agenti te zadruga nakupujejo žito po današnjih nizkih cenah, da zopet nakupijo žitnice za poznejši izvoz v inozemstvo. Udarjena pa bosta zopet kmet, ki proda po nizki ceni, kakor tudi porabnik, ki bo moral plačevati visoke cene. Ali je temu državnemu verižništvu res ne da pomagati?

(Kako obeta letina v Bosni in Hercegovini?) Zimske setve kažejo dobro, le v nekaterih okrajih so bolj redke. Spomladne setve pa so splošno prav dobre. Koruza, fižol, krompir in sladkorna repa kažejo tudi splošno dobro. Sadno drevje je

povsod močno cvetelo ter v ugodnem času odcvetelo. Posebno polne so slive. Orehi so nekod trpeli vsled mraza. Travniki in pašniki kažejo dobro. Živina je večinoma zdrava in le malokje so nalezljive bolezni.

(Letina v Bački.) Razni verižniki, ki imajo še spekulativnih zalog žita in moke, strašijo, da je v Bački in Banatu letos le malo sveta obsejanega. Uradno se izkazuje, da je samo v Bački zasejano 368.307 oralov s pšenico, 18.041 oralov z ržjo, 54.618 oralov z ječmenom, 481.771 oralov z ovsom in ravnolotoko s koruzo ter 16.269 oralov posejanih s krompirjem, torej skupno obdelanih oralov 1 milijon 420 tisoč, 777. Nasprotno pa je ostalo neobdelanih le 52.321 oralov. Ker se pričakuje pridelka na oral v metrskih centih $6\frac{1}{2}$ pšenice, $7\frac{1}{2}$ rži, 5 ječmena, 7 ovs, 15 koruze in

30 krompirja, si lahko vsakdo izračuni množino pridelkov, ki jih je pričakovati.

(Rjavi hrošči) so se pojavili v Prekmurju v ogromnih množinah. Pri nas jih letos ni opaziti, čeravno je prestopno leto. Zato smo prihranili poljudno-poučni spis o rjavem hrošču in njega zatiranju, ki nam ga je poslal naš prekmurski sotrudnik, za pozneje.

(Kako določimo težo živi in zaklani živini?) Za vsakega živinorejca je velike važnosti, da zna približno preценiti težo živine. To ni potrebno samo pri prodaji, temuč tudi pri prirejanju živine. Vedeti je treba, kako živina napreduje in po tem se mora znati uravnati nadaljnje krmljenje. Kjer ni pripravnih tehtnic, tam si pomagamo najbolje z dr. Frohweinovo mero, s katero se dobi tudi navodilo s sliko živali. Mera je tri metre

dolga. Pri merjenju mora stati živina ravno. Meri se prsni obseg in dolgost. Ako je število obsega enako številu dolgosti, je zraven centimetrsko število, ki obenem znači število kilogramov. Ako števili nista enaki, pove navodilo, kako se teža popravi. — Dobi se potrebna teža za gorska in dolinska plemena. Najbrže ima še kaj meril v zalogi „Slovenska kmetijska družba“, ki jih je prodajala pred vojno po 7 K 80 v slabše in po 11 K 40 v boljše. Danes so seveda dosti dražje. Za določevanje, koliko bo tehtala zaklana žival, je merodajno sledeče: teleta imajo mrtve teže približno: tolsta 65, srednjeta 60, mesnata 55, suha 50 in zelo suha 45 odstotkov; voli zelo tolsti 60, srednjeta 55, suhi 50 in zelo suhi 45 odstotkov; krave: zelo tolste 60, tolste 55, mesnate 50, suhe 45 in zelo suhe 40 odstotkov.

Vajenca za kolarski obrt

sprejme Josip Peterca v Kosezah št. 10, p. Zgornja Šiška.

Vpoštevajte oglase (inzerate) v „Kmetijskem listu“!

Ruhano maslo

v vsaki množini kupiva takoj. V. Bizjak in drug v Rogaški Slatini.

Primešaj krmi Mastin!

Enkrat na teden primešaj krmi pest redilnega praška Mastin. Ob pomanjkanju krme, ko se uporabljajo nadomestna sredstva za krmlila, pa ga primešaj dvakrat. Dietetični prašek Mastin je dobil najvišje kolajne na razstavah v Londonu, v Parizu, v Rimu in na Dunaju. Tisoči gospodarjev hvalijo Mastin, ko ga enkrat preizkusijo, in ga ponovno rabijo. 5 zavojev praška Mastin zadostuje za šest mesecev za enega prasiča ali vola. — Ako se Mastin pri vas v lekarnah in trgovinah ne dobi, potem ga naročite po pošti. 5 zavojev Mastina stane K 30·50 poštne prosto na dom.

Mazilo zoper garje (naftamazilo) uniči pri ljudeh garje, lišaj, srbečico, kožne bolezni, izpušča. Pri živali uniči garje. En lonček po pošti K 12·50.

Lekarna Trnkoci v Ljubljani (Kranjsko) zraven rotovža.

Proda se zaradi bolezni takoj po zelo ugodni ceni

vzorno posestvo na Štajerskem,

obstoječe iz 2 oralov vinograda, 6 oralov sadonosnika, do 3 oralov njiv, ostalo je gozd, potem okoli 30 hl vina letnikov 1917. do 1919. in celotna kletna oprava. Vse po dogovoru.

Več pove upravništvo „Kmetijskega lista“.

Pristopajte k Slovenski kmetijski družbi v Ljubljani! Udnina znaša 16 K. „Kmetovalca“ dobivajo udje brezplačno.

Jugoslovanski kreditni zaved v Ljubljani

Marijin trg 8, Wolfova ulica 1 — Podružnica v Murski Soboti

obrestuje hranilne vloge in vloge na tekoči račun s čistimi Prometa v prvih treh mesecih nad 10,000.000 kron.

4%

brez odbitka rentnega davka. Ustanovljen septembra 1919. Neposredno pod državnim nadzorstvom.

„EKONOM“

razpečevalnica gospodarskih in gozdarskih pridelkov in potrebščin, d. d., vabi na podpis delnic. Za enkrat se jih izda 10.000 komadov po K 200.—, torej za 2 milijona. Vsakdo jamči le z delnico in nič več. Vsak delničar ima en glas. Sredi junija se vrši ustanovni občni zbor, na katerem bodo delničarji kot sogospodarji družbe izvolili vodstvo vsega podjetja. Naj ne bo zavedne slovenske hiše, v kateri bi ne bilo delnice podjetja našega kmeta, delniške družbe „EKONOMA“.

Pojasnila in položnice za vplačilo daje

pripravljajni odbor „EKONOMA“ v Ljubljani, Sodna ulica št. 3.

Proti: sladkorni bolezni, boleznim jeter in ledvic, oteklini želodca in čreves, kroničnemu katarju želodca in čreves, žolčnemu kamnu, hemoroidom in boleznim mehurja, patiki in debelosti

je najboljšo sredstvo naravna zdravilna mineralna voda „Rogaška Slatina“.

Rogaška Slatina

največje in najmodernejšo zdravilišče v Jugoslaviji. — Hidroterapija, elektroterapija, inhalatorij, gimnastika za zdravljenje, kopeli z ogljikovo kislino, solne, smrečne, parne, zračne, solne kopeli z vročim zrakom. — Vojaška godba (42 mož, med njimi absolvirani konservatoristi). — Za vsakovratne zabave je poskrbljeno tako, kakor v največjih svetovnih zdraviliščih. (Umetniški koncerti, tombole, plesni venčki, gledališke predstave, kino, izleti itd.)

Sezija od 1. maja do 15. oktobra. Ravnateljstvo.

SVETLA

elektrotehnika — tehnika

baterije, žarnice, namizne, stropne, stenske in karbidne svetiljke vseh velikosti po najnižjih dnevni cenah:

J. Pogačar v Ljubljani na Mestnem trgu št. 25.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani,

Stritarjeva ulica št. 2.

Podružnice: v Splitu, Trstu, Sarajevu, Celovcu, Gorici, Celju, Mariboru in Borovijah; ekspozitura v Ptuj.

Delniška glavica z rezervnimi zakladi okrog 50,000.000 kron. — Brzojavni naslov: Banka, Ljubljana.

Sprejema vloge na knjižice in tekoči račun proti ugodnemu obrestovanju.

Telefon št. 261.

Kupuje in prodaja vse vrste vrednostnih papirjev, valut in dovoljuje vsakovrstne kredite.